

Sygn. akt III CZ 35/09

POSTANOWIENIE

Dnia 4 września 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jacek Gudowski (przewodniczący)
SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)
SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie z powództwa E.K.

przeciwko P. S.A.,

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 4 września 2009 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 4 czerwca 2009 r., sygn. akt [...],

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w K. w sprawie z powództwa E.K. przeciwko P. S.A. o zapłatę, postanowieniem z dnia 29 maja 2007 r. zwolnił powódkę od kosztów sądowych w sprawie.

Powódka E.K., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie adwokata A.M., wniosła w dniu 25 maja 2009 r. skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 18 lutego 2009 r. Skarga kasacyjna nie została opłacona, bowiem – jak wyjaśniono w piśmie procesowym – powódka została zwolniona od kosztów sądowych postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z dnia 29 maja 2007 r.

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 4 czerwca 2009 r. odrzucił skargę kasacyjną powódki, wskazując w uzasadnieniu na treść przepisu art. 130² § 3 k.p.c., według którego sąd odrzuca bez wezwania o uiszczenie opłaty pismo wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego środki odwoławcze lub środki zaskarżenia podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia. Nadto Sąd Apelacyjny, powołując się w tym zakresie na orzecznictwo Sądu Najwyższego wyjaśnił, że wprawdzie powódka była zwolniona od kosztów sądowych, to jednak zwolnienie to nie obejmuje postępowania kasacyjnego. Skoro zatem wniesiona przez powódkę skarga kasacyjna podlegała opłacie w wysokości stosunkowej od wskazanej wartości przedmiotu zaskarżenia, nie została opłacona, ani nie zawierała wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, podlegała odrzuceniu.

W zażaleniu na powyższe postanowienie powódka zarzuciła naruszenie art. 130² § 3 k.p.c. przez błędną jego interpretację i zastosowanie oraz art. 100 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przez jego nie zastosowanie. Zarzucając powyższe powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kwestia czasowego zakresu obowiązywania zwolnienia od kosztów sądowych w postępowaniu cywilnym była już przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego, który w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 5 czerwca 2008 r. III CZP 142/07, (OSNC 2008, nr 11, poz. 122) ostatecznie opowiedział się za poglądem, że zwolnienie strony od kosztów sądowych w sprawie, przyznane w postępowaniu przed sądem powszechnym, nie obejmuje postępowania kasacyjnego. W uzasadnieniu powołanej uchwały, której została nadana moc zasady prawnej, Sąd Najwyższy trafnie wyjaśnił, że: „ zwolnienie od kosztów

przyznawane jest na potrzeby konkretnej sprawy i ma charakter tymczasowy. Kwestia kosztów sądowych, których strona nie miała obowiązku uiścić, zostaje ostatecznie "załatwiona" w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji, przez ich rozliczenie zgodnie z regułami wskazanymi w art. 113 u.k.s.c. Orzeczenie merytoryczne kończące postępowanie w sprawie koncentruje w sobie wyniki całego poprzedzającego je postępowania, stanowiąc wypadkową wszystkich czynności procesowych. Należy do nich zaliczyć także przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych, które pochłonięte zostaje przez uprawomocnienie się orzeczenia rozstrzygającego istotę sprawy. Wraz z uprawomocnieniem się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, co jest równoznaczne z jej zakończeniem, odpada cel przyznania zwolnienia od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych. Innymi słowy, rozstrzygnięcie o kosztach w wyroku powoduje bezprzedmiotowość udzielonego zwolnienia". Jednocześnie dążąc do umocnienia oddziaływania podjętej uchwały oraz ujednoczenia praktyki, a także do uniknięcia komplikacji, które mogłyby nastąpić na skutek stosowania uchwały, Sąd Najwyższy rozważył także zakres jej związania - jako zasady prawnej - w czasie i przyjął, że dokonana w uchwale wykładnia ma zastosowanie na przyszłość od dnia jej podjęcia. W związku z tym należy uwzględnić, że od dnia podjęcia uchwały do dnia wniesienia skargi kasacyjnej upłynął prawie rok.

W niniejszej sprawie przyznane wcześniej zwolnienie od kosztów sądowych wygasło wraz z zakończeniem postępowania w sprawie z chwilą wydania przez sąd drugiej instancji prawomocnego orzeczenia. W konsekwencji powódka wnosząc skargę kasacyjną obowiązana była uiścić stosowną opłatę, ewentualnie powinna złożyć wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym. Ponieważ te czynności nie zostały podjęte, Sąd drugiej instancji trafnie na podstawie art. 130² § 3 k.p.c. odrzucił nie opłaconą skargę kasacyjną.

Art. 130² § 3 k.p.c., na którego podstawie zostało wydane zaskarżone orzeczenie został wprawdzie uchylony przez art. 1 pkt 3) lit. a) ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 234, poz. 1571). Przepis ten obowiązywał jednak w dacie wydania zaskarżonego orzeczenia (art. 8 ust. 1 ustawy) i został prawidłowo zastosowany w sprawie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. rozstrzygnął jak w sentencji.